

Lusadusu Tuka Zulu

Watson Goodman
me sonika yai

Matabisi—
Lenda kuteka ve

LUSADUSU TUKA ZULU

“LUSADUSU TUKA ZULU” kele kimvuka ya baverse ya mambu mosi ya Mukanda ya Nzambi, na mambu mosi tuka basika nkaka nkaka na Bibila. Mono kwikila commentaire ya luta Mbote na Mukanda ya Nzambi kele Bibila kibeni.

Ndinga ya Nzambi ke kwiza “tuka Zulu” kieleka yo ke sadisa ntima ya bantu ya ke na nzala ti kiwina na mambu ya Nzambi. Ntangu na muntu balula ntima, ti bika masumu, ti lomba Mfumu Yezu Kristo kuvanda na ntima na yandi, ti kwikila na ntima na yandi yonso nde Mfumu Yezu Kristo kele Mvulusi, Mfumu Yezu ta dimonikisa na yandi, ti tula kiese ti ngemba na Yandi kibeni na ntima na mukwikidi yina. Mono salaka mambu yai na mvula 1937, mono me kufwa ve kintwadi yai ya mbote yonso na Mfumu Yezu tuka ntangu yina. Mono bondila nge kudipesa na Yandi, Mvulusi ti Mfumu NTANGU YAI, kana nge me sala yo ntete ve.

—Watson Goodman (1920-2002)

Kansi Nzambi songaka beto mutindu Yandi ke zolaka beto: Kristo fwaka sambu na beto, ntangu beto vandaka kaka bantu ya masumu. —Rome 5:8

Kilumbu mosi bikaka na kuyantika nkinzi ya paque, ebuna Yezu zabaka nde, ntangu na Yandi me lunga na kubikisa insintoto sambu na kuvutuka na Tata na Yandi. Ntangu yonso Yandi vandaka kuzola bantu na Yandi yina vandaka na insintoto. Yandi vandaka kuzola bo tii na kilumbu ya nsuka. —Yoane 13:1

Yezu Kristo ke pesaka malongi ya kieleka, yina kele muntu ya ntete ya kutelama na lufwa, mpe

Yandi kele Mfumu ya bamfumu ya nene awa na insintoto, ikele Yandi ya zolaka beto ti katulaka masumu na beto na menga na Yandi kibeni. —Kusonga 1:5

Luzola ya kuluta ngolo ya muntu lenda vanda na yo, yo yai: Kana yandi pesa moyo na yandi sambu na banduku na yandi. —Yoane 15:13

Sambu na Nzambi me lutaka kuzola bantu yonso; yo yina Yandi pesaka bo Mwana mosi yina kele na Yandi, sambu konso muntu me ndima Yandi na ntima na yandi, yandi kufwa ve, kansi yandi kuvanda na moyo ya mvula na mvula. —Yoane 3:16

Bantu yonso fweti ndima kaka nde, kikristo ya beto kele lukwikilu mosi ya nene! Nzambi kwizaka kumonika na nitu ya kimuntu, Mpeve ya Nzambi ndimaka Yandi, mpe bawanzio monaka Yandi, bo longaka nsangu na Yandi, na kati na bantu yina kele Bayuda ve, bantu ya insi-ntoto ndimaka Yandi. ebuna Nzambi tombulaka Yandi na zulu. —I Timoteo 3:16

Na luyantiku Ndinga vandaka, Yandi vandaka sikamosi na Nzambi, mpe Yandi vandaka Nzambi. ... Ndinga kitukaka muntu, Yandi zingaka na kati na beto, ... fuluka na lukumu ti kieleka. —Yoane 1:1, 14

Mambu yina yonso bwaka sambu na kulungisa mambu ya Mfumu Nzambi songaka na mutubi na Yandi, na kutuba, “Nkento ya zaba bakala ve ta baka divumu, yandi ta buta Mwana-bakala, bo ta binga zina na Yandi: “Emmanuel.” Kutendula kele: “Nzambi kele na beto.” —Matayo 1:22, 23

Yesu nde: “Ntama ntama yina, mono kele na beno, Filipino, nge zaba mono ve? muntu yina me mona mono, yandi me mona Tata mpe. Ebuna sambu na inki nge ke tuba nde, Songa beto Tata? Nge ke kwikila ve nde, mono kele na Tata, mpe Tata kele na mono?” —Yoane 14:9, 10

Konso muntu yina ke ndimaka nde, Yezu kele Mwana-Nzambi, Nzambi ke vandaka kimvuka mosi ti Yandi, mpe Yandi ke vandaka na kimvuka ti Nzambi.

—1 Yoane 4:15

Wanzio tubaka nde: “Mpeve ya Nzambi ta kwiza kulumuka na zulu na nge; ngolo ya Nzambi-Mpungu ta kwiza kufika nge, yo yina Mwana yina ta butuka, bo ta binga Yandi Mwana-Nzambi.”

—Luka 1:35

Mwana me butuka sambu na beto, Nzambi me pesaka Mwana-bakala na beto; ti luyalu ta vanda na mapeka na Yandi: ti bo ta binga zina na Yandi Kuyituka, Mu-

zabisi, Nzambi-Mpungu, Tata ya mvula na Mvula, Mfumu ya Ngemba.

—Ezaya 9:6

Ntangu Piere vandaka ke tuba, tala, dituti mosi yina ke pela kwisaka kufika bo, ebuna ndinga basikaka na dituti yina nde: “Yai kele Mwana na Mono, ya Mono ke zolaka mingi; Mono kele na kiese mingi sambu na Yandi; beno wila Yandi.”

—Matayo 17:5

Yesu nde: “Nge me mona Yandi! Yandi yai ke tubila nge sesepi yai.”

—Yoane 9:37

Sambu Nzambi ke monikaka mpenza na kimuntu na kati na (Kristo Yezu).

—Kolosai 2:9

Yesu tubilaka bo nde, “Beno me katukaka na insi-ntoto, kansi mono me katukaka na zulu. Beno kele bantu ya insi-ntoto yai, kansi mono kele muntu ya insi-ntoto yai ve . . . . Yezu nde; Mono ke tubila beno mambu ya kieleka: ntangu Abrami vandaka me butuka ntete ve, mono kele.” —Yoane 8:23, 58

Ntangu na mono kele na kati na bantu, mono kele mwinda sambu na bo. —Yoane 9:5

Nkento tubilaka Yandi nde: “Mono zaba nde, Mesia, zina na Yandi mpe Kristo, Yandi ta kwiza; kana Yandi me kwiza, Yandi ta zabisa beto mambu yonso.” Yezu nde: “Mono yai ke solula ti

nge, mono kele Mesia yina.”

—Yoane 4:25, 26

Yezu tubaka diaka nde: “Mono ke tubila beno mambu ya kieleka: Mono kele munoko ya lupangu ya mameme.” —Yoane 10:7

Yezu tubaka na yandi nde: “Mono ke pesaka moyo na bantu yina me kufwa: moyo ya kieleka ke na Mono. Konso muntu yina me ndimaka Mono, tavanda na moyo ata yandi me fwa.” —Yoane 11:25

Beno ke bingaka mono Longi mpe Mfumu: Beno ke tubaka mbote sambu ya kieleka Mono kele Longi mpe Mfumu.

—Yoane 13:13

Bantu zole vandaka na meso ya kufwa, bo vandaka na lweka na nzila. Ntangu bo waka nde Yezu ke kwiza kuluta, bo yantikaka kutuba na ndinga ya ngolo nde: “Mfumu, Mwana ya Davidi, wila beto mawa!”... Yezu tubaka nde: “Beno zola nde, Mono sadila beno inki?” Bo nde; “Mfumu, beto zola nde beto kumona diaka!” Yezu wilaka bo mawa, ebuna Yandi tulaka musapi na Yandi na meso na bo; kaka na ntangu yo yina bo yantikaka kumona diaka, ebuna bo landaka Yandi.

—Matayo 20:30, 32, 34

Yezu songaka bantu yina yonso

nde: “Beno vanda na zulu na matiti.” Ebuna Yandi bakaka mampa yina tanu, ti bambizi ya masa yina zole, Yandi talaka na zulu, Yandi pesaka merci na Nzambi. Yandi zengaka mampa yina na bitini-bitini, Yandi pesaka yo na balonguki na Yandi, ebuna balonguki kabisaka yo na bantu. Bantu yonso kudiaka, mpe bo fulukaka. Ebuna balonguki fulusaka bitunga kumi na zole na bitini ya mampa ti bambizi yina ya bikaka. Bantu yina ya kudiaka vandaka kiteso ya babakala mille tanu, kansi bo tangaka bankento ti bana ve.

—Matayo 14:19-21

6 YEZU KRISTO KELE MUSADI TI MFUMU NA BIMA YONSO

Yandi Kristo salaka bima yonso, bima yonso yina kele na zulu ti yina kele awa na insi-ntoto, yina ke monikaka ti yina ke monikaka ve, bawanzio yina ke na kiyeka ya mutindu na mutindu, Nzambi salaka yina yonso sikamosi na Kristo, mpe sambu na Kristo.

—Kolosai 1:16

Nzambi salaka bima yonso sikamosi na Kristo; Yandi salaka ata kima mosi ve kukonda Yandi.

—Yoane 1:3

Nzambi... na bilumbu yai ya nsuka tubilaka beto mambu na kati na Mwana na Yandi Kristo. Nzambi solaka yandi na kubaka

bima yonso ti mambu yonso na kilumbu ya nsuka. Nzambi salaka bima yonso ti mambu yonso sikamosi na Mwana na Yandi yina.

—Baebreo 1:2

Sambu Kristo fwaka, mpe Yandi telamaka na lufwa sambu na kuvanda Mfumu ya bantu yina me fwaka, mpe Mfumu ya bantu yina ke zinga.

—Rome 14:9

Nzambi ke salaka yina na Yandi tubaka. Beno lunga tula ntima na Nzambi yina solaka beno na kuvanda na kimvuka mosi ti mwana na Yandi Yezu Kristo, Mfumu na beto.

—I Korinto 1:9

YEZU KRISTO KELE ZUZI YA BANTU YONSO 7

Kansi nge, sambu na inki nge ke sambisa mpangi na nge? Mpe nge, sambu na inki nge ke saula mpangi na nge? Beto yonso, beto ta telama na meso ya Nzambi sambu Yandi sambisa beto.

—Rome 14:10

Na meso ya Nzambi ti na meso na Kristo Yezu yina ta sambisa bantu ya moyo ti bantu ya kufwa, ntangu Yandi ta kwiza sambu na kuyala bantu, mono ke songa nge na kusala mambu yai.

—2 Timoteo 4:1

Ntangu na Mwana-muntu ta kwisa na lukumu na Yandi ti bawanzio yonso, Yandi ta vanda na zulu na kiti na Yandi ya Kimfumu

na lukumu na Yandi, Ebuna bawanzio ta tula bantu yonso na insi-ntoto kisika mosi na ntwala na Yandi. Yandi ta kabula bo na makabu zole, mutindu mfumu ya mameme ke kabulaka mameme na bankombo. —Matayo 25:31, 32

Tata ke sambisaka ata muntu mosi ve, kansi Yandi me pesaka Mwana na Yandi kiyeka yonso na kusambisa bantu. —Yoane 5:22

Na kilumbu yina ya Nzambi ta pesa kiyeka na Yezu Kristo na kusambisa bantu na mambu yonso yina me bumbanaka na ntima na bo, mutindu ke tuba nsangu ya mbote yina ya mono ke longaka.

—Rome 2:16

Mono kele munoko ya lupangu. Muntu yina ke kota na mono, mono ta vulusa yandi; yandi lenda kota ti basika, mpe kuna yandi ta mono madia. —Yoane 10:9

Yezu tubaka na yandi: “Mono kele nzila, mono kele kieleka, mono kele moyo. Ata mosi ve lenda kwenda na Tata na nzila yankaka kana yandi kwiza na mono ve.” —Yoane 14:6

Yo yina mono me tubila beno nde, beno ta fwa na masumu na beno. Kana beno kwikila ve nde mono kele Yandi yina ya mono kele, beno ta fwa na masumu na beno. —Yoane 8:24

Kansi Nzambi, na luzolo na Yandi ya mbote, Yandi ke ndimaka bo bonso makabu. Yandi ke salaka yo na lusadusu na Yezu Kristo, yina ke katulaka bo na kimpika ya masumu. —Rome 3:24

Yo yina Yandi lenda vulusa mpenza bantu yonso yina ke kwendaka penepene na Nzambi na ngolo na Yandi, sambu Yandi ke zingaka mvula na mvula sambu na kusambila beto na Nzambi. —Baebreo 7:25

Mpulusu kele ve na muntu ya nkaka, sambu Nzambi me pesaka bantu zina na muntu ya nkaka ve awa na insi-ntoto ya lenda vulusa beto. —Bisalu 4:12

Kansi Nzambi me tulaka beno na kimvuka mosi ti Yezu. Yandi me kitulaka Kristo mayele na beto, ti lunungu, ti nlongo, ti me katulaka beto na kimpika na masumu.

—1 Korinto 1:30

Yandi dipesaka sambu na beto, na Yandi lenda katula beto na kimpika masumu, beto kukuma bantu na Yandi mosi, bantu ya ntima mpembe ya ke zolaka kusalamba mambu ya mbote.

—Tito 2:14

Beno pesa merci ti kiese yonso na Tata Nzambi ya ke salaka beto kulunga kubaka dikabu ya mambu ya mbote na Yandi me silaka na bantu na Yandi na kimfumu yina ke na mpimpa ata fioti ve.

Sambu Yandi me katulaka beto na kimfumu yai ya mpimpa, ebuna Yandi me kotisaka beto na Kimfumu ya Mwana na Yandi ya luzola. Sambu na Mwana na Yandi yina beto kele diaka bampika ya masumu ve, mpe Nzambi me bikisilaka beto masumu na beto.

—Kolosai 1:12-14

... Nge me lunga na kubaka mukanda yai, ti pasula bidimbu yina kele na zulu na yo. Sambu bo fwaka nge, ebuna, na menga na nge, nge sumbaka beto sambu na Nzambi, tuka bantu ya makanda yonso, ti ya bandinga yonso, ti ya bainsi yonso.

—Kusonga 5:9

Ntangu yai, sambu na menga ya Kristo, Nzambi me ndima beto, mpidina Kristo ta vulusa beto mpenza na ndola ya makasi ya Nzambi.
—Rome 5:9

Sambu na menga na Yezu Kristo beto kele diaka bampika ya masumu ve, mpe Nzambi me biki-silaka beto na masumu na beto. Mpidina Nzambi me songaka beto luzolo na Yandi ya mbote mpenza.
—Efezo 1:7

Kana yo kele mpidina, ya kieleka, menga ya Kristo me luta ngolo. Na Mpeve ya mvula na mvula Kristo dipesaka na Nzambi bonso makabu ya kulunga. Menga na Yandi ta katula bisalu ya kuko-

nda mfunu na ntima na beto, sambu na beto mona mpila ya kusa-dila Nzambi ya moyo mvula na mvula.
—Baebreo 9:14

Sambu yai kele menga na mono yina ke songa kuwakana ya Nzambi me wakana ti bantu; menga yai ke losana sambu na bantu mingi, sambu Nzambi kubi-kisila bo masumu na bo.
—Matayo 26:28

Kansi kana beto ke zingaka na mwini mutindu Yandi mosi kele na mwini, beto kele na kimvuka mosi na bantu yankaka, mpe, menga na Mwana na Yandi Yezu ke katulaka masumu na beto.
—1 Yoane 1:7

Sambu luzolo yina ya mbote na Nzambi me vulusaka beno sambu na lukwikilu na beno. Kuvulusa yina na beno mene vulusaka, yo kele ve sambu na mambu yina na beno mosi me salaka, kansi yo kele kaka makabu yina ya Nzambi me pesaka beno. Na bisalu ve na muntu mosi ata kuditombola ve.

—Efeso 2:8, 9

Yo yina Nzambi ke ndimaka beto sambu na lukwikilu na beto, mpe ntangu yai beto ke na nge- mba ti Yandi sambu na Mfumu na beto Yezu Kristo.

—Rome 5:1

Sambu, kana beto kele na k- mvuka ti Kristo, mfunu kele ve na bo zenga beto to bo zenga beto ve,

kansi kima kele mfunu, yo yai: lu- kwikilu yina ke salaka na luzolo.

—Galatia 5:6

... Kwikila Mfumu Yezu Kri- sto, ebuna nge ta vulusa. . . .

—Bisalu 16:31

Konso mwana ya Nzambi ke na ngolo na kununga mambu ya imbi yina kele awa na insi-ntoto. Na lukwikilu na beto kaka, beto ke nungaka mambu ya imbi kele awa na insi-ntoto.

—1 Yoane 5:4

Kansi bo sonikaka mambu yai sambu beno lenda kwikila nde, Yezu kele Mesia, Mwana-Nzambi, mpe sambu kana beno kwikila, be- no ta vanda na moyo na zina na Yandi.

—Yoane 20:31

Kansi mawa ya Nzambi ke katuka na mvula na mvula ti kwenda na mvula na mvula na bo ya lemvuka Yandi, ti lunungu na Yandi ke kwenda na bana ti na bana na bo.

—Nkunga 103:17

Bika bantu pesa merci na Nzambi ya kele Tata na Mfumu na beto Yezu Kristo, kele Tata yina ke wilaka beto mawa. Lusadusa na beto yonso ke katukaka na Yandi.

—2 Korinto 1:3

Beto vulusaka ve sambu beto salaka mambu ya mbote, kansi beto vulusaka sambu Yandi wilaka beto mawa. Yandi vulusaka beto ntangu Mpeve Nlongo yobisaka beto; sambu na yobisa yina be-

to me butukaka lubutuku ya mpa, mpe beto me kumaka bantu ya mpa.

—Tito 3:5

Wapi Nzambi kele bonso nge, ya ke katula masumu, ke yindula ve mambu ya imbi na bana na Yandi ya bika? Yandi ke bumba makasi na Yandi mvula na mvula ve, sambu na Yandi ke na kiese mingi na kuwila bantu mawa.

—Mishe 7:18

Yo kele sambu na Mfumu Nzambi ke kuwila beto mawa na beto kuvila ve, sambu na zola ya mbote na Yandi ke mana ve. Yo kele ya mpa na suka na suka; nsilulu na nge kele nene.

—Bakunga na ntantu 3:22, 23

Kuwa, konso muntu kele na nzala ya masa, kwiza kubaka masa, yandi ya kele na mbongo ve, kwiza beno, ti baka ti kudia; E, kwisa kusumba vinu ti mabele kukonda mbongo ti kukonda ntalu.

—Ezaya 55:1

... Na kilumbu yina, Yezu tela-maka na meso na bantu, ebuna Yandi tubaka na ndinga ya ngolo nde: “Kana muntu ke na nzala ya masa, bika yandi kwiza kunwa masa ya mono ke na yo.”

—Yoane 7:37

Mpeve ya Nzambi ti nkento yina ya bakala ke kwela ke tuba: “Kwiza!” Konso muntu yina ke wa mambu yina, bika yandi tuba

mpe: “Kwiza.” Konso muntu yina kele na nzala na masa, bika yandi kwiza, Konso muntu yina ke zola kunwa masa ya moyo, bika yandi kunwa na kufuta ve.

—Kusonga 22:17

Ntangu Yezu monaka mambu yina, Yandi waka makasi, ebuna Yandi tubaka nde: “Beno bikisa bana kwisa awa na mono. Beno kanga bo nzila ve, sambu Kimfumu ya Nzambi kele ya bantu yina kele bonso bo.”

—Marko 10:14

“Beno kwisa na mono, beno yonso bantu yina me lemba, sambu beno ke nata kilo ya nene, ebuna mono ta pesa beno ntangu ya kupema.”

—Matayo 11:28

14 BANTU YONSO KELE BANTU YA NZAMBI VE

Tala mutindu ya diswaswani ke monikaka na kati ya bana ya Nzambi ti bana ya Satana: konso muntu yina ke salaka ve mambu yina ya Nzambi ke zolaka, to ke zolaka mpangi na yandi ve, yandi kele mwana ya Nzambi ve.

—1 Yoane 3:10

Bantu yonso yina ya Mpeve ya Nzambi ke nataka bo kele bana ya Nzambi. Sambu Nzambi pesaka beno Mpeve na Yandi ve na mpila nde beno kituka bampika to beno vanda diaka na boma. Kansi Mpeve yina ke kitulaka beno bana ya Nzambi, mpe ke pesaka beto nzila ya kubinga Nzambi nde: “Tata na mono!”

—Rome 8:14-15

Mpidina bo ta mona beno kifu ve, mpe beno ta vanda na ntima ya mbote. Beno ta vanda bana ya Nzambi mpenza na kati ya bantu ya luvunu ti ya imbi ya ntangu yai. Beno fweti pela na kati na bo mutindu bambwetete ya zulu ke pelaka.

—Filipi 2:15

Yo yina, Nzambi-Mpungu ke tuba nde: “Benofweti bikisa bo, benofweti kabana ti bo. Beno kusimba ve bima yina kele ya kusumuka. Ebuna mono ta yamba beno. Mono ta vanda Tata na beno. Ebuna beno ta vanda bana na mono ya babakala ti bana na mono ya bankento.”

—2 Korinto 6:17, 18

NZAMBI KE TUBA INKI SAMBU NA MALAFU YA NGOLO

15

Ndola na bantu yina ke telama na suka yonso, na bo lenda sosa malafu ya ngolo; na kunwa yo tii mpimpa, ti bo kuma bonso bazona.
—Ezaya 5:11

Bantu yonso ke monaka mambu yai ya bantu ke salaka na kimuntu: pite, bamambu ya nsoni, bamambu ya potopoto, kusamba biteki, ti kusadila kindoki. Bo ke kumaka bambeni na kati na bo, bo ke nwanaka bo na bo, bo ke vandaka na kimpala, bo ke waka makasi, bo ke tulaka ntembe. Bo ke kabanaka, bo ke buyanaka bo na bo, bo ke tulaka meso na bima ya ngani, bo ke nwaka malafu ya

ngolo, bo ke kwendaka na ba-fete yina ya bantu ke salaka mambu ya kisakasaka, mpe bo ke salaka mambu ya nkaka ya imbi. Ntangu yai mono ke zabisa beno na ntwalala mutindu mono zabisaka beno ntete nde, bantu yina ke salaka mambu ya mutindu yina, bo ta vanda bantu ya Kimfumu ya Nzambi ve.
—Galatia 5:19-21

Tula meso na nge ve na malafu ntangu na yo kele mbwaki, ntangu yo monika kitoko na meso ti na munoko. Na nsuka yo ke tatika muntu bonso nioka ya makasi yonso ti konso kima ya ke kufwa muntu.
—Bingana 23:31, 32

Yezu tubaka na yandi: “Nge fweti zola Mfumu Nzambi na nge, na ntima na nge yonso, na luzolo na nge yonso, ti na mabanza na nge yonso. Yai kele nsiku ya luta mfunu, mpe yo kele nsiku ya nte-te.”

—Matayo 2:37, 38

...“Longi nge kele muntu ya mbote. Inki mono fweti sala sambu na kubaka moyo ya mvula na mvula.” Yezu nde: “Sambu na inki nge ke tuba nde mono kele muntu ya mbote? Ata muntu mosi ve kele ya mbote, kansi Nzambi kaka. Nge zaba bansiku yai: Kufwa bantu ve; kusala pite ve, kuyiba ve, kutuba mambu ya luvunu ve, kubaka kima ya ngani na luvu-

nu ve, zitisa tata ya nge ti mama na nge.” Muntu yina nde: “Longi, mono ke landaka bansiku yina yonso katuka kileki na mono.” Yezu talaka yandi ti luzolo yonso. Yandi nde: “Kima mosi me konda na nge. Kwenda kuteka bima na nge yonso, ti pesa mbongo na bansukami, ebuna nge ta vanda na kimvwama na zulu. Nanima kwisa kulanda mono.” Kansi ntangu muntu yina waka mambu yina, yandi vutukaka ti ntantu mingi, sambu yandi vandaka na kimvwama mingi.

—Marko 10:17-22

Nzila kele, ya ke monika mbote na muntu, kansi nsuka na yo kele banzila ya lufwa. —Bingana 16:25

Beno dikusa ve, sambu muntu lenda seka Nzambi ve. Muntu ke katulaka bambuma yina ya yandi kunaka. —Galatia 6:7

Bika muntu kukusa beno ve, na mambu na yandi ya buzoba, sambu bantu yina ke wilaka Nzambi ve, Yandi ta wila bo makasi sambu na mambu yina. —Efezo 5:6

Keti beno zaba ve nde, bantu ya imbi ta vanda na Kimfumu ya Nzambi ve? Beno kudikusa ve, sambu bantu yai, bonso bantu yina ke salaka pite na bantu yina me kwelaka, to na bayina ya me kwelaka ve, bantu yina ke sambaka biteki, babakala yina ke ladisaka babakala ya nkaka, bamiyibi,

bantu yina ke vandaka na nzala na kuvanda bonso bantu yankaka, bantu yina ke lauka malafu, bantu yina ke fingaka bantu yankaka, bantu yina ke kusaka bantu yankaka sambu na kubaka mbongo na bo, ata muntu mosi ve na kati bantu yina ta vanda na Kimfumu ya Nzambi.

—1 Korinto 6:9, 10

Beno fweti sala mambu yina na beno kuwa na nsangu ya Nzambi, kansi kuwa kaka ve, mpidina beno kele kudikusa. —Yakobi 1:22

Kana muntu kuyindula nde, yandi kele muntu ya mfunu, kansi yandi kele muntu ya mpamba, yandi ke kudikusa. —Galatia 6:3

Masumu me kota na insi-ntoto sambu na imbi ya muntu mosi yai Adami, ebuna masumu me twala lufwa. Yo yina bantu yonso ke fwaka sambu bo yonso ke salaka masumu. —Rome 5:12

Na nima, masumu ke basikaka na luzolo na yandi yina ya imbi; ebuna, kana masumu me lunga, yo ke twala lufwa. —Yakobi 1:15

Bantu yina ke zingaka na mabanza ya kimuntu, mabanza yina ke twala bo na lufwa. Kansi bantu yina ke zingaka na mabanza ya kimpeve, mabanza yina ke pesa bo moyo ti ngemba. Sambu bantu yina ke vandaka na mabanza ya kimuntu, bo kele mbeni ya Nza-

mbi. Sambu bo ke landaka Bansi-ku ya Nzambi ve, mpe bo lenda ve kulanda yo. —Rome 8:6, 7

Muntu ya ke sala masumu, yandi ta fwa. Mwana ta baka ndola ve sambu na masumu na tata, mpe tata ta baka ndola ve sambu na masumu na mwana: Lufutu ya muntu ya lunungu ta vanda na yandi, lufutu ya muntu ya masumu ta vanda na yandi.

—Ezekiele 18:20

Yo vandaka mfunu nde . . . beto sepela, sambu leki na nge yai vandaka bonso muntu ya kufwa, kansi yandi me baka diaka moyo: yandi vilaka, kansi yande me monika diaka. —Luka 15:32

Nzambi songaka na ngolo yonso nde Kristo kele Mwana na Yandi ntangu Yandi tedimisaka Yandi na lufwa. —Rome 1:4

Ntangu Yezu me tuba mambu yina, Yandi tubaka na ndinga ya ngolo nde: “Lazare, kwiza kubasika.” Ebuna muntu yina vandaka ya kufwa kwizaka kubasika, makulu ti maboko na yandi vandaka ya kukangama na bansinga ya lele, Mpe ilungi na yandi vandaka ya kukangama na lele mosi. Yezu tubilaka bantu yina nde: “Beno katula yandi bansinga, ebuna bikisa yandi.” —Yoane 11:43, 44

Ntangu yai Yezu kwendaka penepene na sanduku ya muntu ya

kufwa, Yandi simbaka yo, ebuna bantu yina ya nataka sanduku yina, bo telamaka. Yezu nde: “Mpangi ya mono, mono ke tubila nge: Telama!” Yandi ya kufwaka telamaka na sanduku na yandi, mpe yantikaka kutuba. —Luka 7:14, 15

Tata ke zolaka mono, sambu mono ke pesa moyo na mono sambu na kubaka yo diaka. Ata muntu mosi ve lenda katula mono moyo, kansi mono mosi ke pesa yo na luzolo na mono mosi. Mono ke na kiyeka ya kupesa yo, mpe mono ke na kiyeka ya kubaka yo diaka. Tata na mono songaka mono na kusala mutindu yina.

—Yoane 10:17, 18

Nge ta vanda na banzambi ya nkaka ve na ntwala na mono.

Nge ta sala kifwani ve ya mata-di, to kifwani na konso kima ya kele na zulu, to konso kima na insi-ntoto, to konso kima ya kele na masa na insi na ntoto; Nge ta fukimina yo ve to sadila yo . . . .

Nge ta tubila zina na Mfumu Nzambi na nge mpamba ve; sambu na Mfumu Nzambi ta tula ndola na konso muntu ya tuba zina na Yandi mpamba.

Keba kilumbu ya Lumingu sambu na kusambila Nzambi, bonso Mfumu Nzambi na nge me tuba na nge, Bilumbu sambanu beno fweti sala kisalu yonso na nge.

Zitisa tata ti mama na nge, bonso Mfumu Nzambi na nge me tubila nge . . . .

Nge ta fwa muntu ve.

Mpe nge ta sala pite ve.

Mpe nge ta yiba ve.

Mpe nge ta tuba kitemwe ya luvunu ve sambu na mpangi na nge.

Mpe nge ta zola ve nkento ya mpangi ne nge, mpe nge ta zola ve inzo na mpangi na nge to dilanga na yandi to musadi na yandi ya bakala to musadi na yandi ya nkeno, to ngombe na yandi, to mpunda na yandi, to konso kima na mpangi na nge.

—Mukanda ya bansiku 5:7-21

Sambu meso ya Nzambi ke tala bisalu yonso na muntu, Yandi ke tala konso sika muntu ke kwenda. Mpimpa kele ve, to kifwani ya lufwa, kisika basadi ya masumu lenda kudisweka kele ve.

—Yobi 34:21, 22

Ƙeti sika ya kinsweki kele na muntu lenda kudisweka na Mono lenda kumona yandi ve? Mfumu Nzambi ke tuba. Mono ke fulusa zulu ti insi-ntoto ve? Mfumu Nzambi ke tuba.

—Yeremia 23:24

Kana mono tomboka ti zulu ya zulu, nge kele kuna; kana mono lala na kisika yina ya bantu me fwa-ka, tala, nge kele kuna. . . E,

mpimpa lenda sweka ve na meso na nge; kansi mpimpa ta vanda bonso ntangu kele kitesa mosi na meso na nge. —Nkunga 139:8, 12

Muntu lenda bumbila Nzambi ata mambu mosi ve. Nzambi ke monaka bima yonso ti mambu yonso, sambu bima yonso ke monikaka pwelele yo ke konda kubumbana na meso na Yandi. Mambu yonso na beto me salaka, beto fweti songa yo kaka na Nzambi.

—Baebreo 4:13

Sambu mambu yonso yina kele ya kubumbana, yo ta monika na meso ya bantu; mambu yonso ya kinsweki bo ta zaba yo, yo ta zabanaka kaka.

—Luka 8:17

NDOLA YA MVULA NA MVULA SAMBU NA BO YA BUYA NZAMBI

Mwana-muntu ta tinda bawa-
nzio na Yandi, ebuna bo ta katula
na Kimfumu na Yandi bantu yina
yonso ke bendaka bantu ya nkaka
na kusala masumu, ti bantu yina
yonso ke salaka imbi, bo ta losa
bo na dibulu ya tiya; kuna bo ta
dilaka, bo ta kangisaka meno na
bo ngolo. —Matayo 13:41, 42

Bo ta losa bantu imbi na bilungi
ti bantu ya makanda yonso ya vi-
la Nzambi. —Nkunga 9:17

Kana diboko na nge to dikulu
na nge ke benda nge na kusala
masumu, zenga yo ti loso yo. Ku-
luta mbote nge kuvanda na dibo-

ko mosi kaka, to dikulu mosi ka-
ka, sambu na kubaka moyo ya kie-
leka; kansi kele mbote ve na nge
vanda na maboko zole to makulu
zole, ebuna Nzambi losa nge na ti-
ya ya mvula na mvula.

—Matayo 18:8

Ndola na bau ta baka kele lufwa
ya mvula na mvula, mpe bo ta mo-
na diaka ve Mfumu Yezu to ngolo
na Yandi ya lukumu.

—2 Teslonika 1:9

Ebuna bantu yai ta kwenda ku-
baka ndola ya mvula na mvula;
kansi bantu yina salaka mbote bo
ta kwenda kubaka moyo ya mvula
na mvula. —Matayo 25:46

Yo yina Mfumu Nzambi zaba inki mutindu Yandi fweti katula bantu na Yandi na mpasi, mpe inki mutindu Yandi fweti pesa ndola na bantu ya imbi tii na kilumbu yina ya Yandi ta sambisa bantu. —2 Piere 2:9

Yo yina konso muntu na kati na beto ta samba na meso ya Nzambi sambu na mambu na yandi mosi. —Rome 14:12

Nzambi ke lungisa luzolo yina kele na ntima na beto, sambu beto vanda na kikesa na kilumbu yina ya Yandi ta sambisa bantu, sambu luzingu na beto awa na insintoto ke bonso luzingu yina ya Yezu vandaka na yo. —1 Yoane 4:17

Nzambi me zenga na konso muntu fweti fwa, mbala mosi kaka, ebuna, nanima Nzambi sambisa yandi. —Baebreo 9:27

Nzambi sambisaka bantu ya kufwa, konso muntu na mambu yina ya yandi salaka, mutindu bo sonikaka na mikanda yina. —Kusonga 20:12

Sambu beto yonso fweti kumonika na meso ya Kristo, sambu Yandi sambisa beto; mpidina konso muntu ta baka dikabu yina me lunga na yandi mutindu yandi vandaka kusala na luzingu na yandi na kimuntu, . . . kana yo vandaka mbote to imbi.

—2 Korinto 5:10

... Nzambi kele mbeni na bantu ya lulendo, kansi Yandi ke songaka luzolo na Yandi ya mbote na bantu yina ke na lulendo ve.

—1 Piere 5:5

Sambu beno zaba luzolo ya mbote yina ya Mfumu na beto Yezu Kristo; Yandi vandaka mvwama, kansi Yandi kitukaka nsukami sambu na beno na mpila nde, na nsukami na yandi, beno kituka bamvwama.

—2 Korinto 8:9

Kansi mambu yai zole kele kiteso mosi ve; makabu yina ya Nzambi pesaka beto na luzolo na Yandi, yo kele kiteso mosi ve na imbi yina ya Adami salaka. Ya kieleka, bantu mingi fwaka sambu na imbi

na muntu mosi yai Adami. Kansi, luzolo ya Nzambi me luta nene, mpe makabu yina ya luzolo ya mbote ya Nzambi pesaka sambu na muntu mosi yai Yezu Kristo, yo mpe me luta nene.

—Rome 5:15

Bika beto pesa merci na Nzambi sambu Yandi me pesaka beto makabu mosi ya nene yina na beto lenda songa ve inki mutindu yo ikele.

—2 Korinto 9:15

Na ngolo mingi mpenza bantumwa vandaka kuzabisa bo mutindu Nzambi tedimisaka Mfumu Yezu na lufwa. Ebuna Nzambi pesaka bo yonso lusakamunu ya nene.

—Bisalu 4:33

Nzambi ke tangaka ve bamvula yina ya bantu zabaka Yandi ve. Kansi ntangu yai, Yandi ke songa bantu yonso na kisika yonso na kubalula ntima. —Bisalu 17:30

Ve! Kansi mono ke tubila beno nde, kana beno balula ntima ve, beno yonso ta fwa mutindu mosi bonso bo. —Luka 13:3

Mono tubila beno nde: “Benobalula ntima. Sambu Kimfumu ya Nzambi me kuma penepene.” —Matayo 3:2

Piere tubilaka bo nde: “Konso muntu na kati na beno kubalula ntima ti kubotama na zina na Yezu Kristo sambu Nzambi kubikisila beno na masumu na beno.” Ebu-

na Nzambi ta pesa beno Mpeve na Yandi bonso makabu. . . . Yo yina beno balula ntima, beno vutuka na Mfumu Nzambi sambu na Yandi katula masumu na beno. Mpidi-na, Yandi ta pesa beno ntangu ya kubaka diaka ngolo.

—Bisalu 2:38; 3:19

Yandi ya sweka masumu na yandi ta nunga ve; kansi yandi ya ndima yo ti bika yo ta mona nkenda ya Nzambi. —Bingana 28:13

Sambu mawa ya kinzambi ke balulaka ntima ya muntu, mpe yo ke vulusaka yandi; yo yina, mfunu kele ve na kumona boma sambu na yo. Kansi mawa ya kimuntu ke nataka lufwa. —2 Korinto 7:10

Kansi kana muntu ya masumu ta bika masumu na yandi ya yandi me sala, ti keba bansiku yonso na mono, ti sala yina ya lunga nsiku ti ya mbote, yandi ta vanda na moyo, yandi ta kufwa ve.

—Ezekiele 18:21

Yo lunga muntu ya masumu bika nzila na yandi ya masumu, ti muntu ya konda lunungu, bika mabansa na yandi; ti vutuka na Mfumu Nzambi, ti Yandi ta wila yandi mawa, ti vutuka na Nzambi na beto, sambu Yandi ta vidisila masumu yonso na yandi.

—Ezaya 55:7

Sambu, bantu yina me salaka beno imbi, kana beno ke bikisila

bo, Tata na beno yina kele na zulu mpe ta bikisila beno. —Matayo 6:14

Ntangu Yezu monaka lukwikilu na bo, Yandi tubaka na muntu ya maladi yina nde; “Nge mwana na mono, mono me bikisila nge masumu na nge.” —Marko 2:5

... Sambu na Yezu, Beto ke zabisila beno nde, Nzambi ke bikisilaka bantu masumu na bo.... Nzambi tombulaka Yandi na ngolo na Yandi, mpe Yandi solaka Yandi na kuvanda mfumu ya nene ti Mvulusi sambu na kupesa nzila na bantu ya Isaeli na kubalula nti ma, mpe na kubikisila bo masumu na bo. —Bisalu 13:38; 5:31

Sambu Nzambi songaka bantu yonso nlemvo na Yandi, sambu na kuvulusa bo. Nlemvo yina ke longanga beto na kubika luzingu ya imbi, ti nzala ya kimuntu, sambu beto kudyala, beto vanda bantu ya mbote, mpe beto kuvanda na luzingu ya kinzambi na ntangu yai ya beto kele. —Tito 2:11, 12

Beno tula mabanza na beno na mambu yina kele na zulu, kansi na mambu ve ya kele na insi ntoto. —Kolosai 3:2

Beno zola ve luzingu ya insi-ntoto ti bima yonso kele awa na insi-ntoto, kana muntu ke zolaka luzingu ya insi-ntoto, yandi ke zolaka Tata Nzambi ve. Sambu bima yai

yonso kele awa na insi-ntoto. Bima yina ya nitu na beto ti meso na beto ke monaka nzala na yo, mpe bima ya insi-ntoto ya beto ke salaka lulendo sambu na yo, bima yai yonso ke katukaka na Tata Nzambi ve, kansi yo ke katukaka na insi-ntoto. —1 Yoane 2:15, 16

Beno tina bantu yina ke salaka mambu ya mpamba mpamba sambu bo lenda nunga ve. Beno basisa mambu yina na meso ya bantu yonso. —Efezo 5:11

Beno yobisa ti sukula ntima na beno; beno katula bisalu ya imbi yonso na ntwala na meso na mono; bika na kusala imbi. —Ezaya 1:16

Mono ta pesa beno ntima ya mpa, mono ta tula mpeve ya mpa na kati na beno, ti mono ta katula ntima ya ngolo na kati na nitu na beno, ti mono ta pesa beno ntima ya mbote. —Ezekiele 36:26

Kana muntu kele muKlisto kieleka, yandi me kuma muntu ya mpa: mambu na yandi ya ntama me mana, mambu yonso ya mpa me kwiza na yandi.

—2 Korinto 5:17

Beno zaba nde, Kristo kele lunungu na meso ya Nzambi. Yo yina, beno fweti zaba mpe nde, muntu yina ke salaka mambu yina ya Nzambi ke zolaka, yandi kele mwana ya Nzambi. . . . Beto zaba

nde, muntu yina kele mwana ya Nzambi ke salaka diaka masumu ve. Sambu Mwana-Nzambi ke kebaka yandi, mpe muntu ya Imbi lenda sala yandi mambu ya imbi ve. —1 Yoane 2:29; 5:18

Yezu nde; “Mono ke tubila nge mambu ya kieleka: ata muntu mosi ve lenda mona kimfumu ya Nzambi, kana yandi me butuka ya mpa ve. —Yoane 3:3

Kansi Nzambi me sukula ntima na beno, Nzambi na beto me kitulaka beno bantu na Yandi, mpe Yandi me ndimaka beno na zina na Mfumu Yezu Kristo, ti na Mpeve ya Yandi mosi, Nzambi.

—1 Korinto 6:11

KUFWA NA MASUMU-KUTELAMA NA LUFWA NAKATI KRISTO

29

Ntete, beno vandaka bonso bantuu ya kufwa, sambu beno vandaka kufwa bansiku, mpe beno vandaka kusala masumu... Nzambi tedimisaka beto sikamosi na Kristo Yezu, sambu beto kuyala ti Yandi na zulu. —Efezo 2:1, 6

Kristo, Yandi mosi nataka masumu na beto na nitu na Yandi kibeni na zulu na kulunsi, mpilande, masumu na beto kufwa, na beto kuzinga na luzingu ya kinzambi. Bamputa na Yandi me belula beto. —1 Piere 2:24

Nzambi me tedimisaka beno na lufwa ti Kristo. Yo yina beno

fweti sosa mambu yina kele na zulu. Kristo kele kuna ya kuvanda na diboko ya kibakala ya Nzambi. Beno tula mambu na beno na mambu yina kele na zulu, kansi na mambu yai ve ya kele awa na insintoto. Sambu beno me fwaka, mpe moyo ya beno me bumbanaka sikamosi ti Kristo na Nzambi. —Kolosai 3:1-3

Bantu yina kele bantu ya Kristo Yezu, bo me fwaka kimuntu na bo, ti nzala na mutindu na mutindu yina ya bo vandaka na yo. Mpeve ya Nzambi me pesaka beto moyo; yo yina mpe Mpeve yina fweti yala beto. —Galatia 5:24, 25

Sambu muntu yina ke kunaka bambuma ya kimuntu, yandi ta katula bambuma ya lufwa; kansi muntu yina ke kunaka bambuma ya kimpeve, yandi ta katula bambuma ya kimpeve, kele moyo ya mvula na mvula. —Galatia 6:8

Mutindu Moize tulaka nioka ya kibende na zulu na inti na kati na nseke, bo tatula Mwana-muntu mpe mutindu yina, sambu konso muntu yina me ndima yandi na ntima na yandi, yandi ta vanda na moyo ya mvula na mvula.

—Yoane 3:14, 15

Konso muntu yina me ndima Mwana ya Nzambi na ntima na yandi, yandi ke na moyo na mvula

na mvula; kansi konso muntu ke lemvuka Mwana ya Nzambi ve, yandi ta baka moyo ve, kansi Nzambi tawilaka yandi makasi.

—Yoane 3:36

Kana bo zaba nge Nzambi mosi ya kieleka, ti Yezu Kristo, yina ya nge tindaka, yo ke songa nde, bo kele na moyo ya mvula na mvula.

—Yoane 17:3

Mono ke tubila beno mambu ya kieleka: muntu yina ke waka malingi na mono, mpe ke kwikilaka muntu yina tindaka mono, yandi kele na moyo ya mvula na mvula. Yandi ta baka ndola ve, kansi yandi me basika na lufwa, yandi me baka moyo. —Yoane 5:24

Mpeve ya Nzambi ke tubaka Yandi mosi na ntima na beto, nde, beto kele bana ya Nzambi.

—Rome 8:16

Muntu yina ke ndimaka Mwana Nzambi, yandi kele na moyo. Muntu yina ke ndimaka Mwana Nzambi ve, yandi kele na moyo ve. Beno ba yina me ndimaka Mwana Nzambi, mono ke sonikila beno mambu yai na beno zaba nde, beno ke na moyo ya mvula na mvula.

—1 Yoane 5:12, 13

Muntu yina ke ndimaka bansiku ya mono, mpe ke landaka yo, yandi muntu ke zolaka mono. Tata na mono ta zolaka muntu yina

ke zolaka mono; mono mpe ta zolaka yandi, mono ta monikaka na yandi.

—Yoane 14:21

Ebuna kisalu ya lunungu ta vanda ngemba; nsuka ya lunungu ta vanda pima ya ntima ti kuzaba kieleka.

—Ezaya 32:17

Nzambi tindaka Mpeve na Mwana na Yandi na kati na ntima na beto. Mpeve yina ke tubaka nde: “Tata,” sambu na kusonga nde beno kele bana na Yandi.

—Galatia 4:6

Yandi me pesaka beto Mpeve na yandi; mpidina, beto ke bakisaka nde, beto kele na kimvuka mosi ti Yandi, mpe Yandi kele sikamosi na beto.

—1 Yoane 4:13

32 KRISTO NAKATI NA NTIMA KE PESA KIESE

Kansi sesepi yai, mono ke kwiza na nge, mpe mono ke tuba mambu yai ntangu mono kele diaka awa na insi-ntoto sambu kiese na mono vanda na ntima na bo; mpidina kiese na bo ta vanda ya kulunga.
—Yoane 17:13

Mono ta mona beno diaka, ebu-na ntima na beno ta vanda kiese; ata muntu mosi ve ta lenda kukatula kiese na beno. —Yoane 16:22

Sambu kimfumu ya Nzambi kele mambu ya kudia to kunwa ve, kansi mambu ya mfunu yina ke katukaka na Mpeve ya Nzambi yo yai: kusala mambu ya mbote, mpe kuvanda na ngemba ti kiese.
—Rome 14:17

Na kiese na ntima beno tabaka masa na mabulu na masa ya mpu-lusu.
—Ezaya 12:3

Bo fwaka mono na zulu na kulu-nsi sikamosi ti Kristo. Mono diaka ve muntu ke zinga, kansi Kristo muntu ke zinga na ntima na mono. Luzingu yai ya mono ke zinga ntangu yai yo kele sambu mono ke tulaka ntima na Mwana-Nzambi yina me zolaka mono, mpe me fwaka sambu na mono.
—Galatia 2:20

Mono me tubila beno mambu yai, sambu kiese na mono kuvanda na beno, mpe sambu kiese na beno kuvanda ya kulunga.
—Yoane 15:11

Benox fweti zaba mbote nde kana beno me kwenda kusadila mfumu mosi, beno me ndima na kulemvuka yandi; mpidina beno me kuma bampika ya mfumu yina ya beno ke lemvukila. Kana beno kele bampika ya masumu beno ta fwa, kansi kana beno lemvuka Nzambi, Yandi ta ndima beno.

—Rome 6:16

Ebuna Yandi ta katula mpasi na beno ti mpasi na bantu yina ke monaka mpasi. Yandi ta sala yo ntangu Mfumu Yezu ta katuka na zulu sambu na kwisa kumonika ti bawanzio na Yandi na ngolo, na kati na tiya yina ke pela ngolo, sambu na kupesa ndola na bantu yi-

na zaba Nzambi ve, mpe sambu na kupesa ndola na bantu yina ke zola landa ve Nsangu ya Mbote ya Mfumu na beto Yezu. Ndola ya bo ta baka kele lufwa ya mvula na mvula, mpe bo ta vandaka pene-pene na Mfumu Yezu ve, to pene-pene na ngolo ya lukumu na Yandi.

—2 Tesalonika 1:7-9

Tala, kilumbu yai mono ke tula na ntwala na beno lusakumunu ti ndola; lusakumunu, kana beno lemvuka bansiku na Mfumu Nzambi na beno ya mono ke pesa beno kilumbu yai: ti ndola kana beno lemvuka ve bansiku ya Mfumu Nzambi ya beno.

—Mukanda na bansiku 11:26-28

Konso muntu yina ta ndima mono na meso ya bantu, mono mpe ta ndima yandi na meso na Tata na mono kele na zulu. Kansi muntu yina ta buya mono na meso ya bantu, mono mpe ta buya yandi na meso ya Tata na mono kele na zulu.

—Matayo 10:32, 33

Kana nge ke ndimaka na munoko na nge na meso ya bantu yonso nde: “Yezu kele Mfumu,” mpe kana nge ke kwikilaka na kati na nti ma na nge nde Nzambi tedimisaka yandi na lufwa, nge ta vulusa. Sambu Nzambi ke ndimaka bantu yina ke kwikilaka nde Yandi tedimisaka Yezu na lufwa, mpe Yandi ke vulusaka bantu yi-

na ke ndimaka na meso ya bantu yonso nde Yezu kele Mfumu.

—Rome 10:9, 10

Muntu yina ke buyaka Mwana-Nzambi, yandi ke buyaka mpe Tata Nzambi. Muntu yina ke ndimaka Mwana-Nzambi, yandi ke ndimaka mpe Tata Nzambi.

—1 Yoane 2:23

Kana muntu kumona mono nsoni to kumona malongi na mono nsoni, Mwana muntu ta mona yandi mpe nsoni ntangu Yandi ta kwiza kuvutuka na lukumu na Yandi, na lukumu ya Tata Nzambi, mpe na lukumu ya bawanzio ya Nzambi.

—Luka 9:26

Beno fweti kudiyala, beno fweti kangula meso na beno. Sambu mbeni na beno Satana ke kwenda-ka kuzieta bonso ntambu yina ke dila; yandi ke sosa muntu yandi lenda kudia. —1 Piere 5:8

Mono ta tinda nge na bantu yina kele Bayuda ve, sambu na kwenda kukangula meso ya bo, ebuna bo ta katuka na mpimpa, mpe bo ta kwiza na mwini; mpe bo ta katuka na ngolo ya Satana, bo ta kwiza na Nzambi. Mpidina, bo ta ndima mono na ntima, mpe Nzambi ta bikisila bo, ebuna bo ta baka kisika na bo na kati ya bantu yina ya Nzambi me kitulaka bantu na Yandi mosi. —Bisalu 26:18

Ntangu yai, Mpeve ya Nzambi nataka Yezu na kati ya nseke sambu Satana kumeka yandi. Yezu nde: “Katuka, Satana! Sambu bo sonikaka na Mukanda na Nzambi nde: Nge fweti samba Mfumu Nzambi na nge. Kaka Yandi mosi nge fweti samba!” Ntangu yai, Satana bikaka Yandi; bawanzio kwizaka na Yandi, bo sadilaka Yezu. —Matayo 4:1, 10, 11

Kumanisa: beno vanda ngolo sambu na Mfumu Yezu, mpe sambu na ngolo na Yandi ya nene. Beno lwata binwaninu yonso ya Nzambi ke pesaka beno; mpidina mayele ya Satana lenda kubedisa beno ve. —Efezo 6:10, 11

Bana ya bantu ke na nitu ti menga. Yo yina Yezu mpe Yandi mosi kitukaka muntu yina ke na nitu ti menga bonso bo. Yandi kitukaka muntu na mpila nde, na lufwa na Yandi, Yandi lenda fwa Satana yina ke na kiyeka na lufwa.

—Baebreo 2:14

Muntu yina ke salaka kaka masumu, yandi kele muntu ya Satana, sambu katuka na luyantiku, Satana ke salaka masumu. Mwana-Nzambi kwizaka awa na insintoto sambu na kufwa bisalu yina ya Satana ke salaka. —1 Yoane 3:8

Nani lenda katula beto na luzolo yina ya Kristo ke zolaka beto?

Ata muntu mosi ve. Keti mawa, to mpasi yina ya beto ke mona na ntima, to mpasi yina ya bantu ke monisa beto, to nzala, to kinsukami, to kigonsa, to lufwa, yo lenda katula beto na luzolo na Yandi? Ve. Kansi, na mambu yina yonso beto ke nungaka mpenza sambu na lusadusu na Yezu Kristo ya zolaka beto.

—Rome 8:35, 37

Yo yina beno lemvuka na Nzambi; beno vanda bambeni ya Satana, ebuna yandi ta tina beno, yandi ta kwenda ntama. Beno kwennda penepene na Nzambi, ebuna yandi ta kwiza penepene na beno.

—Yakobi 4:7, 8

Mono lenda tuba bandinga yina na bantu ke tubaka, ata yina na bawanzio ke tubaka, kansi kana mono kele na luzolo ve, kutuba na mono kele ya mpamba bonso makelele ya ngunga yina ke tula makelele mingi. —1 Korinto 13:1

Kansi mambu ya bantu ke salaka na Mpeve, yo yai; Luzola, kiese, ngemba; kangaka ntima, sadi-saka bantu, ntima ya mbote, lukwikilu, makasi ve, ti kudiya.

—Galatia 5:22, 23

Kana muntu ke tuba nde: “Mono ke zolaka Nzambi,” kansi yandi ke mbeni na mpangi na yandi, yandi kele muntu ya luvunu. Sambu muntu yina ke zolaka ve mpa-

ngi na yandi yina ya yandi me monaka, yandi lenda ve mpe kuzola Nzambi yina ya yandi me monaka ntete ve. —1 Yoane 4:20

“Yezu tubaka, kana beno ke zolaka mono, beno ta landaka bansiku na mono.” —Yoane 14:15

Kana beno ke zolana beno na beno, bantu yonso ta zaba nde, beno ke balonguki na mono.

—Yoane 13:35

Beto ke zolaka bampangi na beto; yo yina beto zaba nde beto vandaka bantu me fwaka, ebuna ntangu yai, beto ke na moyo. Muntu yina ke na luzolo ve na ntima na yandi, yandi kele kaka muntu me fwaka. —1 Yoane 3:14

Beto batemwe yina monaka mambu yonso ya Yezu salaka na Yeruzalemi ti na bandambu ya nkaka ya insi ya Bayuda. Bo fwa-kaka Yandi ntangu bo tulaka Yandi na zulu na kulunsi. Kansi Nzambi tedimisaka Yandi na lufwa na kilumbu ya tatu, ti monikisaka Yandi na bantu yonso ve, kansi na beto batemwe yina ya Nzambi solaka na ntwala. Ntangu na Nzambi imene tedimisaka Yandi na lufwa . . . . —Bisalu 10:39-41

Nanima na poso mosi, balonguki ya Yezu kutakanaka diaka na kati na inzo. Toma mpe vandaka pana ti bo. Bakielo yonso vandaka ya kukanga na bafungula, kansi

Yezu kwizaka kumonika na kati-kati na bo. Yandi nde: “Mbote na beno!” Ebuna Yandi tubilaka Toma nde: “Kwiza kutula musapi na nge awa; tala maboko na mono. Kwiza kutula diboko na nge na mpanzi na mono. Kutula ntembe diaka ve, kansi kwikila!” Toma tubilaka Yandi nde: “Mfumumu na mono! Nzambi na mono!”

—Yoane 20:26-28

Nzambi pesaka Yandi na maboko ya bambeni, ebuna bo fwaka Yandi sambu na masumu na beto, kansi Nzambi tedimisaka Yandi na lufwa, na kulungisa beto.

—Rome 4:25

KUTELAMA NA LUFWA, KIVUVU NA BETO YA LUKUMU

39

Mono ke tubila beno diaka mambu ya kieleka; na ntangu ke kwiza, yo mpe me kuma, bantu me fwaka ta wa ndinga na Mwana-Nzambi; bayina ta wa Yandi, bo ta baka moyo. Beno yituka ve sambu na mambu yina; na ntangu ke kwiza, bantu yonso yina me fwaka, kele na maziame bo ta wa ndinga na Yandi; ebuna bo ta basika na maziame na bo. Bantu yina me salaka mbote, bo ta telama sambu na kubaka diaka moyo, kansi bayina me salaka imbi, bo ta telama sambu na kubaka ndola na bo.

—Yoane 5;25, 28, 29

Keti beno zaba ve nde beto yo-

nso yina bakaka mbotika sambu na kuvanda na kati na Yezu Kristo, beto bakaka mbotika yina sambu na kufwa sikamosi na Yandi? Mbotika na beto ke songa nde, beto fwaka ti Kristo, mpe bo zikaka beto ti Yandi; mpidina, mutindu Tata Nzambi tedimisaka Kristo na lufwa na ngolo na Yandi na lukumu, mutindu yina mpe beto ta zinga na luzingu mosi ya mpa. Sambu kana beto me vukanaka ti Kristo na lufwa ya mutindu mosi, beto ta vanda mpe na kimvuka ti Yandi ntangu Nzambi tatedimisa beto, mutindu Yandi tedimisaka Yandi.

—Rome 6:3-5

Yandi silaka nde mono ta katula beno na maboko ya bambeni na beno na mpila nde, beno kusamba mono kukonda boma. Mpe nde beno vanda bantu na mono yina kele ya mbote na meso na mono bilumbu yonso ya luzingu na beno.

—Luka 1:74-75

Banduku na mono, Nzambi silaka mambu yina yonso sambu na beto. Yo yina beto fweti katula mambu yina yonso ke nataka imbi na nitu na beto ti na ntima na beto, beto fweti tula ngolo na kuvanda mpenza bantu ya Nzambi, mpe beto fweti zitisa Nzambi.

—2 Korinto 7:1

Mono kieleka ke botika beno na masa sambu na kusonga nde, beno me balula ntima; kansi muntu yina ke kwiza na nima na mono ta botika beno na Mpeve ya Nzambi ti na tiya. Yandi me luta mono ngolo; mono me fwana ve ata na kukatula basandali na Yandi.

—Matayo 3:11

Kana muntu me bikisa mambu yina ya imbi, Nzambi ta tula Yandi na kusala bisalu ya lukumu; sambu yandi kele mpenza na maboko ya Mfumu na yandi, yandi kele mfunu na Mfumu na yandi, mpe yandi me yilama na kusala bisalu yonso ya mbote.

—2 Timoteo 2:21

Sambu ntangu Nzambi vanda-
ka me sala zulu ti ntoto ntete ve,
Yandi solaka beto na kuvanda ba-
ntu na Yandi na lusadusu ya Kri-
sto sambu beto kuvanda ba-
ntu na Yandi, mpe bantu ya kuko-
nda kifu sambu na luzolo na Ya-
ndi. Beno lwata bikalulu ya mpa
mutindu beno ke lwataka bilele na
beno. Bikalulu yina me fwanana
na Nzambi yina salaka yo, mpe yo
ke monikaka na luzingu yina kele
ya mbote, ya kinzambi, ti ya kiele-
ka. —Efezo 1:4; 4:24

Balabala ya nene ta vanda ku-
na, ti nzila, bo ta binga yo nzila ya
nlongo; kima ya imbi ta luta kuna

ve; kansi yo tavanda sambu na ba-
ntu yina ya Nzambi. Bo ya ke na
ngangu ve ta vila nzila yina ve.
—Ezaya 35:8

Kansi, kana beto ndima masu-
mu na beto, Yandi kele ya kieleka
ti ya lunungu, Yandi ta sala beto
mambu ya mbote, Yandi ta bikisi-
la beto, mpe Yandi ta sukula beto
sambu na kukatula mambu ya be-
to yonso ya imbi. —1 Yoane 1:9

Kana bima yina yonso ta fwa
mutindu yina, ebuna inki bikalulu
beno fweti vanda na yo? Ntangu
beno ke vingila kilumbu ya Nza-
mbi, beno fweti vanda na bikalulu
ya kinzambi. —2 Piere 3:11

42 BANTU YA FULUKA NA MPEVE YA NZAMBI

Ebuna beno bantu ya imbi, kana beno zaba kupesa makabu ya mbote na bana na beno, zaba nde Tata yina kele na zulu ta pesa mpenza Mpeve na Yandi na bantu yina ke lombaka Yandi!

—Luka 11:13

Ntangu bo sambaka Nzambi imene, kisika yina ya bo vandaka me kutakana, yo nikanaka. Bo yonso fulukaka na Mpeve ya Nzambi, ebuna bo yantikaka kuzabisa nsangu ya Nzambi na kikesa yonso.

—Bisalu 4:31

Mono ta tula Mpeve na mono na kati na beno, ebuna beno ta zinga na bansiku na mono, mpe beno ta

keba bandinga na mono, ti sala yo.

—Ezekiele 36:27

Kansi beno, beno ke zingaka ve na luzingu ya kimuntu; beno ke zingaka na luzingu ya kimpeve, sambu Mpeve ya Nzambi kezingaka na beno. Muntu yina kele na Mpeve ya Kristo ve, yandi kele muntu na Kristo ve.

—Rome 8:9

Kansi beno ta baka ngolo ntangu Mpeve ya Nzambi ta kwiza kulumuka na zulu na beno. Ebuna beno ta zabisa nsangu na mono.

—Bisalu 1:8

Bakristo yonso yina vandaka na kiese mingi, mpe bo vandaka ya kifuluka na Mpeve ya Nzambi.

—Bisalu 13:52

BANSILULU YA KUYITUKA SAMBU NA BAKRISTO 43

Mfumu Nzambi kele penepene na bo ya kele na ntima ya mawa; mpe Yandi ke vulusa bo ya kele na ntantu sambu masumu.

—Nkunga 34:18

Mfumu Nzambi me tuba: Diboko na mono me sala bima yina yonso, . . . kansi mono ta tala muntu yai, muntu ya nsukami ti ya ntima ya ntantu sambu na masumu, ti kele na boma sambu na Ndinga na mono.

—Ezaya 66:2

Banduku na mono, beno yituka ve kana beno ke mona mpasi mingi, bonso nde kima mosi ya nene me kwisila beno. Kansi beno vanda na kiese kana beno ke mona

mpasi yina ya Kristo monaka, sambu, kana beno ke mona mpasi yina, ebuna beno ta vanda na kiese mpenza ntangu lukumu na Yandi ta monika.

—1 Piere 4:12, 13

Nzambi ta katula mansanga yonso na meso na bo. Lufwa ta vanda diaka ve, mpe bo ta waka mpasi diaka ve. Na ntangu yina mambu ya ntama me vila.

—Kusonga 21:4

Tula kivuvu na Mfumu Nzambi, ti sala mbote; ebuna nge ta zinga na ntoto mbote, kieleka nge ta mona madia na kudia.

—Nkunga 37:3

BANSILULU SAMBU NA BO YA SATANA KE MEKA BO

Yezu Yandi mosi monaka mpasi, Satana me meka Yandi mpe; yo yina Yandi lenda sadisa mpe bantu yina ya Satana ke meka.

—Baebreo 2:18

Ebuna ntama ve Nzambi yina ke pesaka beno ngemba, Yandi ta tula Satana na insi ya makulu na beno sambu beno kuniata yandi.

—Rome 16:20

Konso mpukumunu yina me kwisila beno, yo kele kaka bonso bampukumunu yina ke kwisilaka bakristo yonso. Ebuna Nzambi ke salaka kaka mambu yina ya Yandi me tubaka, sambu Yandi ta bika beno ve nde Satana kumeka be-

no na kumeka yina me luta ngolo na beno. Kansi kana mpukumunu me kwisila beno, kaka na ntangu yo yina Nzambi ta pesa beno ngolo; mpidina mpukumunu lenda luta beno ngolo ve. —1 Korinto 10:13

Bampasi ya mutindu na mutindu ke kwiza na bantu ya Nzambi; kansi Mfumu Nzambi ke vulusa bo na mpasi yina yonso.

—Bankunga 34:19

Beto zaba nde, bantu yina ke zolaka Nzambi, mpe ya Yandi solaka, mutindu Yandi kanaka ntete, Nzambi ke salaka na mambu yonso ta vanda mbote sambu na bo tii na nsuka. —Rome 8:28

Muntu yina ta nunga, mono ta tula yandi bonso dikunzi na kati ya inzo ya Nzambi na mono, ebu-na yandi ta basika na yo diaka ve. Na zulu na intu na yandi mono ta sonika zina ya Nzambi na mono, ti zina ya bwala ya Nzambi na mono, Yeruzaleme yina ya mpa. Yeruzaleme yina ta katuka na zulu, kuna kele Nzambi na mono, yo ta kwiza kukulumuka. Mono ta sonika mpe na intu na yandi zina na mono ya mpa. —Kusonga 3:12

Bantu yina ta nunga, bo ta lwa-ta bilele ya mpembe mpidina; mono ta katula zina na bo ve na mukanda ya moyo. Na meso ya Tata na mono ti na meso ya bawanzio

na Yandi mono ta tuba nde, bo kele bantu na mono. —Kusonga 3:5

Bantu yina ta nunga, mono ta pesa bo inswa ya kwiza kuvanda penepene na mono na kiti na mono ya kimfumu, mutindu mono mpe me nungaka, mpe mono ke vanda-ka penepene na Tata na mono, na kiti na Yandi na kimfumu.

—Kusonga 3:21

Konso muntu yina ke na maku-tu, bika yandi wa mambu yai ya Mpeve ya Nzambi ke tuba na ma-bundu! Na bantu yina ta nunga mono ta pesa bo inswa na kudia mbuma na inti ya moyo kele na lupangu na Nzambi. —Kusonga 2:7

NZAMBI KE TUBA NA BETO SAMBU NA KUFWA MAKWELA

Sambu na beno bakristo na me kwelaka, mono ke pesa beno nsiku yai; yo kele nsiku na mono ve, kansi nsiku ya Mfumu Yezu: nkento ya makwela lenda bikisa bakala na yandi ve. Kana yandi me sala mpidina, yandi lenda kwenda kukwela na bakala ya nkaka ve, kansi kana yandi zola, yandi lenda vutuka na bakala na yandi diaka; bakala mpe lenda fwa dibala ti nkento na yandi ve.

—1 Korinto 7:10, 11

Nsiku ke tuba nde nkento ya makwela lenda lemvuka na bakala na yandi kaka ntangu ya bakala ke na moyo. Kansi, kana bakala

na yandi me fwa, nkento yina ke na mfunu ya kulanda diaka ve bansiku yina ke tuba nde yandi fweti lemvuka na bakala na yandi. Yo yina, kana nkento kwenda kuzinga ti bakala ya nkaka ntangu bakala na yandi ke kaka na moyo, bo ta binga yandi nde, nkento ya pite. Kansi, kana bakala na yandi me fwa, nkento ke na mfunu ve na kulanda diaka bansiku yina ke tuba nde, yandi fweti lemvuka na bakala na yandi; mpidina, kana yandi me kuma nkento ya muntu ya nkaka, bo lenda binga yandi ve nkento ya pite. —Rome 7:2, 3

Ebuna na nima, kana mono me yidikila beno kisika imene, mono ta kwiza diaka kubaka beno sambu beno mpe kuvanda ti mono kuna na mono ta vanda.

—Yoane 14:3

Ebuna kidimbu yina ke songa nde, Mwana-muntu me kwiza, yo ta monika na zulu; na ntangu yina bantu ya makanda yonso ta dila, bo ta mona Mwana-muntu ke kwiza na kati na matuti na ngolo ti na lukumu ya nene. —Matayo 24:30

Kana muntu kumona mono nsoni to kumona malongi na mono nsoni na meso ya bantu na ntangu yai, yina ke landaka Nzambi ve,

mpe ke salaka mambu ya imbi, Mwana-muntu mpe ta mona yandi nsoni ntangu Yandi ta kwiza ti bawanzio ya Nzambi na lukumu ya Tata na Yandi. —Marko 8:38

Kubika fioti mono ke kwiza. Kansi nge fweti simba kaka mambu yina ya nge kele na yo, na mpila nde muntu ya nkaka kubotula ve matabisi na nge.

—Kusonga 3:11

Sambu kilumbu yina ya Mwana-muntu ta kwiza, yo ta vanda bonso ntangu ya nzasi ke bwaka; kupela na yo ke kwendaka na insintoto ya mvimba, katuka na est tii west. —Matayo 24:27

Bo tubaka nde; “Beno bantu ya Galilee, sambu na inki beno ke telama awa, mpe beno ke tala na zulu? Muntu yai Yezu, ya Nzambi me tombula na kati na beno tii na zulu, Yandi ta kwiza kuvutuka diaka mutindu beno me mona Yandi ke kwenda na zulu.”

—Bisalu 1:11

Ebuna bo tamona Mwana-muntu ke kwiza na kati dituti, na ngolo ti na lukumu ya nene.

—Luka 21:27

Bampangi ya mono ya luzolo, ntangu yai beto kele bana ya Nzambi, kansi beto zaba ntete ve mbote mbote kana inki mutindu beto ta vanda na nima. Na ma-

mbu yai beto zaba kaka nde, ntangu Kristo ta kwiza kumonika, beto ta vanda bonso Yandi, sambu beto ta mona Yandi mutindu Yandi kele. Konso muntu yina ke tulaka ntima na Kristo, yandi ke buyaka mambu yonso ya imbi, mutindu Kristo ke buyaka mambu ya imbi.

—1 Yoane 3:2, 3

Beno mpe, beno yilama sambu Mwana-muntu ta kwiza na ntangu yina ya beno ta zaba ve nde Yandi ke kwiza.

—Luka 12:40

Sambu Mwana-muntu ta kwiza ti bawanzio na Yandi na lukumu ya Tata na Yandi, ebuna Yandi ta futa konso muntu bonso kele bikalulu na yandi.

—Matayo 16:27

NDINGA YA NZAMBI

Sambu, ata mutubi ya Nzambi mosi ve me tuba ntete na luzolo ya kimuntu, kansi bo vandaka kutuba na zina ya Nzambi sambu Mpeve na yandi vandaka kusonga bo mambu yonso ya bo vandaka kutuba. —2 Piere 1:21

Bo sonikaka Mukanda ya Nzambi yonso na ngolo na yandi; Mukanda yina yo kele mfunu sambu na kulonga bantu mambu ya kieleka, sambu na kusungika bifu yina kele na mambu ya bantu ke longuka, sambu na kubongisa bantu, mpe sambu na kulonga bantu na kuzinga luzingu mosi ya kinzambi.

—2 Timoteo 3:16

KUSAMBA TI KUBIKISILA

(Yesu tubaka) “Tala mutindu beno ta sambaka Nzambi: ‘Tata na beto kele na zulu, Bika zina na nge kuvanda ya lukumu, Bika Kimfumu na nge kwisa, Bika luzolo na nge kusalama awa na ntoto bonso na zulu, Pesa beto bubu yai madia yina ya beto ke na yo mfunu, Bikisila beto bantu ya masumu mutindu beto mpe me bikisilaka bantu yina me salaka beto imbi. Kubikisa beto ve na kumona mpasi ya kuluta mingi, kansi katula beto namaboko ya muntu ya imbi.’”

—Matayo 6:9-13

Dieu pourvoit au coût de ces livrets grâce à des contributions, ce qui permet d'en envoyer des quantités limitées gratuites à tous ceux qui nous en demandent.

**Pour des questions ou de plus amples informations par pays,
veuillez consulter: wmp-contacts.org**

World Missionary Press, Inc. PO
Box 120
New Paris, IN 46553-0120 USA
www.wmpress.org

2-24

Read booklets online or by App
www.wmp-readonline.org

228 Kituba HFA